

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedven, esütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányüzösdékben.

Ünnep után.

(k) Három nap óta van köztünk vesztémi dr. *Városvy* Gyula, a székesfejérvári egyházmegye új püspöke s e rövid idő alatt szerzett benyomásokra alapított meggyőződésünk alig csal, ha azt mondjuk, hogy egyházmegyénk új főpásztora a beteges becsvágy minden csábításától menten, Isten újját követi sorsának minden fordulatában s elvállalván a nagy tehetőségét edző köteleességek végrehajtását, nem vár, nem követel más jutalmat, mint a melyet öntudatában adhat a sziklaszilárd jellem, a Krisztus szíve szíve szerinti pap. Úgy látjuk, hogy a lelki nemesség és nagyság legmagasabb mértéke alakította ki páratlan jellemét, mely minden örömet és meglepedését papihivatásának tiszta és békés teljesítésében, a keresztény irgalmasság parancsolta jöttek gyakorlásában kereste és keresi.

De nem csak ezt láttuk meg benne! Minden szavából, minden megnyilatkozásából kivethető, hogy édes magyar hazánk, egyházmegyénk történelmi multjának megreng, melynek nagyságát a Krisztus keresztjéről alászivárgó vér teremtette meg, áldozatra bírván a pogányból keresztényre lett s vitélő nemzet haláltmegvető bajnokait.

Igen! áldozatos lelkeken akad meg a főpásztor szeme, hogy hősi munkájukból tetterőt merítsen, rettenthetlent és győzedelést!

Hitvallást tett nyiltan és szabadon, midőn kijelentette, hogy a szeretet jegyében, a béke szavával kezébe veszi azt a fátyalt, melyet a nagy Steiner megmerevedett karja elejtett. És Ő mondotta, hogy miénk lelkének, agyának minden gondolatával, szívének minden dobbanásával, a miénk teljesen munkásságával, osztatlan szeretetével annyira, hogy értünk, Krisztus egyházának gyermekeiért halálra kész!

Nem árva tehát, nem fejtelten többé hadseregünk! Itt van a vezér a krisztusi szeretet és béke világitó szövetségével nem azért, hogy ölbe tett kezekkel nézze a pokol sántánjának romboló munkáját, hanem hogy megtörje a — sajnos — saját keblünkön melengtetett kigyó fejét.

Sion sziklája áll rendületlenül, bár ott kővályog körötte a megéhezett hiénák sokasága. A nyers erő azonban megtörik az isteni alkotás erősségén, mert Péter sziklájának fokán soh' sem hiányzik a világitó fátyla, s ha kell, mellette a kard!

A mi egyházmegyénkben az ünnepi fényt ismét a mindennapi élet szürke napjai követik, lelkünkben ismét egy szép

ünnepszeg felejthetetlen emlékével, melyet nagygyá, magasztossá igazán úgy avathatunk, ha munkásságunk, egész életünk Istennek s így egyházunk új Főpásztornak kedves leend.

Midőn az elhunyt püspök elköltözött, lelke számára az örök világosság kegyelmét kértük, hō imával fordultunk az egek Urához, hogy a Szentlélek kegyelme jelöljön ki oly utódot, a ki ugyanolyan lelki nagysággal lépjen a megdicsőült nagy püspök nyomába. Megtörtént. Vezesse dicsőségre, áraszsa el szeretetével, lakkadatlan, például buzgóságával, kormányozza rendíthetetlen bátorsággal azt az egyházmegyét, melynek tradíciója hősöknek, a jótékonyaság legdicsőbb vitézeinek emlékével van összekapcsolva.

Ez a szívből fakadó jó kívánság legyen az ékes virág, melyet az új püspöknek ányujtunk székfoglalója alkalmából

A templomi trónfoglalás.

Vasárnap reggel már 8 óra előtt hatalmas néptömeg hullámzott a püspöki palota, de főleg a székesegyház előtti téren, s a hívők s jaksága sietett a székesegyházba, hogy tanuja legyen az inthronizáció szép aktusának. A midőn pedig megszólalt a székesegyház nagyharangja, lázas izgalom vett erőt az ezrekekre menő tömegben, mindenkinek előbbre törekedett, hogy közelebb láthassa az új főpásztor szeretetteljes tekintetét.

Már ekkor a szentély baloldali padsoraiban helyet foglaltak: az ősz vezér, Zichy Nándor gróf, Zichy Jenő gróf, Cziráky Antal gróf val. belső titkos tanácsosok, továbbá ifj. Zichy János és Zichy Aladár grófok, mindannyian díszmagyarban.

A templom hajójának bitorral bevont padsoraiban ott láttuk Fiáth Pál báró főispánt, Huszár Agoston alispánt, Harranek József polgármestert, Pest- és Bácsvármegye, Zombor szab. kir. város lapunkban már megnevezett küldöttségét, Széchenyi Victor grófit, Mészely Pál és dr. Major Ferenc orsz. képviselőket, Daróczy István tsvzéki elnököt, Rév István főkapitányt, dr. Fiáth Györgyöt, Kenessey Lászlót díszmagyarban. Ott voltak még Mayerhoffer tsvzéki bíró, Gebauer Miklós, Tóth István, Gady Béla, Plossck Ferenc-Brünnér János, Kovács Alajos, dr. Kerekes Lajos és még számosan.

A hadsereg képviselőit a tisztikar igen szép számmal jelent meg élen Rupprecht Henrik vezérőrnagygyal.

A hölgyek soraiban is képviselve volt megyénk és városunk előkelősége, a jótékonyaság anyagai sem hiányoztak.

Pont 9 órakor harangok zúgása jelezte a főpásztor érkezését, a kit udvari papjainak kíséretében Károly János nagyprépost fogadott a székesegyház bejáratánál a káptalannal s a megyebeli papsággal.

Es e pillanatban imára kulcsolódik minden hívő keze, az orgona hangjába olvad a chórusnak minden szívből fakadt magasztos éneke: *Ecce sacerdos magnus* . . . A dicsőszuszt könyörgő ima követi, a püspök az oltár számolyánál *Veni Sancte*-t intónál.

Veni Sancte után dr. Klauz György püspöki titkár felolvasta a királyi adomány-levelet, a pápa megerősítő bulláját, majd Ő Szentiségének a papsághoz és hívekhez intézett bulláját, ez utóbbit magyarul is.

Az okmányok felolvasása után Károly János nagyprépost lépett a szépen díszített oltár elé, — hogy az egyházmegye új főpásztorát a papság nevében üdvözölje. Az üdvözítő beszéd latin nyelvű volt, azonban az érzés, a meleg közvetlenség, a hangsúlyozás, melylyel a nagyprépost szép nyelvzetű beszédét elmondotta, meg a latin nyelvet nem értők szívében is bizonyos melegséget és meghatottságot keltett.

Huszonöt lusztruma már — ugymond — hogy boldog emlékü Mária Terézia királynő itt, a hajdani koronázó városban, a királyok sírja fölé alapította a székesfejérvári püspöki széket. Es tizenhárom püspök ült ez idő alatt ezen a püspöki széken, valamennyien az üdvözítő szíve szerinti férfiak. A legutóbbi arvaság alatt másfél évig kértek a hívők az Isten, hogy adjon nekik főpásztort, ki, mint az elődök, kormányozza a megyét és az Isten meghallgatta az imát és Tégged adott nekünk, hogy légy atyánk, főpásztorunk! Mi boldogok vagyunk áltaiad, légy te is boldog mináitunk. Mert ha szép is az a megye, a melyet elhagyál, szép a miénk is, a melynek püspöke lettél.

Zeltes szavakkal traja le azután természeti szépségeiben bővelkedő megyénk bájait, szól az élelmet nyújtó dús kalászu rónáról, a szállóval beültetett dombokról, felemlíti a megyénk batarán folydogáló méltóságos Dunát, elvisz a kérzelet szárnyain a Bakony és Vértes hegységek ormain uralgó váromokhoz, lelkesedéssel szól a hercegek, a főurak, a nemesek palotáiról és ősi kuriairól, az iparosok és földművesek vallásos és hazafias erényeitől díszlő házairól.

Szive egész melegevel hirdeti Fejér- és Pestmegyék lakosának az egyház és király, a haza és felebarátok iránti szeretetét, beszél a kulturális és jótékonyasági intézetekről: felhívja a püspök figyelmét a tudós, kiváló és buzgó férfiak vezetése alatt álló real-, kereskedelmi-, polgári- és elemi-iskolákra, a jótékony intézetekre.

Végül a káptalant és a megyei papságot ajánlotta az új főpásztor kegyességébe, szeretetébe és jóindulatába.

A kellemes organummal rendelkező nagyprépost kelkes hangon előadott beszédét a szentély padsoraiban ülők hangos vívat és éljen kiáltása kísérte.

Azután felállott a püspöki trónon dr. Jurosy Gyula püspök és felolvasta papjaihoz intézett allocutióját, melynek szépségéről és szabatos tiszta irályáról valamint szívéhez szóló meleg hangjáról azok, kik a latin nyelven tartott beszédet teljesen értették, a leggyobb dicsérettel szöllanak.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után kezdetét vette a kézsók. A püspök minden egyes papját, ki eléje járult, szeretettel megsókolta, azok pedig fűv alázattal csókolták meg a jóságos atyai kezét.

A kölcsönös üdvözlések befejeztével a főpásztor a szöszékre lépett s elmondotta első sz. beszédét, mely nagy hatást gyakorolt az ájtatos hívőkre. Az emelkedett színvonalon álló beszéd, tekintve zamatos, tiszta magyarságát, a kellemes organumot, lebilincselte a hallgatókat, a kik élénk figyelemmel kísérték a főpásztor minden szavát. Rövid ima után így kezdte beszédét a püspök:

Mai lapunk 6 oldal.

Dicsértések az Ur Jézus szent neve!

E fönséges köszöntéssel és ezen szentséges névben üdvözöllek ma titeket, Krisztusban szeretett kedves gyermekeim, midőn mint Istentől küldött új püspököktök, mint halhatatlan lelkeiteknek főpásztorai, először intézem hozzátok atyai szózatom:

E szent név ünnepén részesültem a püspöki fölszentelés magasztos kegyelmében. E szent név oltalma alatt foglalom el ma Istentől reám ruházott püspöki hivatalomat, annak segítségül hívása mellett kezdem meg főpásztori működésemet.

E szent névre való emlékezés már egymagában is benső öröme, édes reményre hangolja szívemet ez ünnepélyes pillanatban. Még inkább fokozza bennem az öröm és remény érzetét annak megmondása, hogy épen itt, e dicső múltú, jeles városban, első szent királyaink székhelyén és sirboltjaik körében tartom a püspöki székhelyet, hol még az utca porát is ereklyévé avatják a vele elegyülő szent hamvak és a hol a bennünket környező levegővel nemzetünk apostolának, szent Istvánnak és az ő szűzies fának, szent Imrénnek égbe szálló imafohászeit szívjuk magunkba.

Növeli továbbá örömeimet és reményemet azon vigasztaló körülmény, hogy a főpásztori gondjaimra bizott nyílját épen Székesfejérvár szab. kir. városának és a hozzátartozó egyházmegyének derék lakossága képezi, melynek vallásos buzgóságáról és katolikus szellemű életéről már oly sok dicsőrethet hallottam és a mely irántam a szeretetnek és ragaszkodásnak máris oly sok megható tanubizonyítást adta, még mielőtt alkalmam lett volna erre érdemeket szerezni.

Legyetek róla meggyőződve, kedves híveim, hogy ezen érzelmeitek, melyekben sikeres főpásztori működésem kedvező előjelét látom, én is szívem egész melegével viszonzom. Mert elmondhatom én is szent Pállal, hogy máris „szívemben hordozlak titeket,” és hogy „bizonyágom az Isten, mint kívánlak mindnyájatokat a Jézus Krisztus szeretetében.” És elmondhatom ugyanazon apostollal azt is, hogy „Krisztus szeretete ösztönöz” engem arra, mikép a ti szolgálatofokba beálljak, magamat a ti rendelkezésekre bocsásom. Igen, kedves híveim, e pillanattól fogva egészen a titeket vagyok, titeket elmém minden gondolata, titeket szívem minden dobanása. Mert az Ur Jézus, ki önmagát is jó pásztornak mondotta, irántatok való köteleimnek oly élénk tudatát öntötte szívembe, hogy az ő kegyelmével kész vagyok nemcsak minden időmet és fáradságomat, hanem, ha az ő dicsősége és a ti lelki üdvötök kívánja egészségemet és életemet is irtetek fölföldözni.

Megvallom, kedves híveim, ezen örömteli, emelkedett hangulat közepette sem titkolom el magam előtt, nem titkolom előttetek sem, hogy félelem szállja meg lelkeimet, remegés fogja el szívemet, ha méltatlanságom és gyengeségem tudatában azon súlyos, csaknem emberföltötti kötelesekre, azon rettenetes felelősségre gondolok, melyekkel a püspöki állás egybe van kötve s a melyekről a világ, mely a püspöki állásban csak a magas méltóságot, csak a külső fényt és diszt látja, gyakran sejtelenemmel sem bír.

Jól tudom, hogy a Szentírás szavai szerint a püspök Isten jobbjának fia, Krisztus képviselője és titkainak sáfára. Tudom, hogy járatosnak kell lennie a szent tudomány mélyeségek titkaiban, hogy szájában kell hordoznia az igazságot, hogy békében és igazságban kell járnia, hogy sokakat vissza kell tartania a gonoszástól.

Tudom, hogy szent Bernát szavai szerint a püspök az igazság példaképe, minden erény tüköre, a nemzetek tanítója, a hívek vezére. Isten anyaga, az isteni völgyen barátja. Krisztus helyettese, az ő életének képmása és papi méltóságának tökéletes utánozója kell, hogy legyen. És tudom azt is, hogy szent Agoston azt kívánja a püspöktől, mikép lángoló szeretettel, élénk buzgalommal, rettenthetlen bátorsággal, állhatatos szelidséggel, okos szigorral bírjon; hogy a nyugtalan elméket megéltesse, a gyengéket támogassa, a féltékenyeket bátorítsa, a kevélyeket megalázza, a szegényeket gyámolítsa, az üldözötteket védelmezze és mindenkit szeressen Krisztusban.

Nem csoda, hogy e súlyos föladatak mag-

fontolása félelemmel és rettegéssel tölti el az egyháznak legnagyobb férfiai, clannya, hogy sokakat közülök csaknem erőszakkal kellett a püspöki méltóság elfogadására kényszeríteni. Menynyivel nagyobb aggodalmat kell nekem e pillanatban éreznem, ki sem az ő ragyogó tehetségeikkel, sem széles tudományukkal sem fényes erényeikkel nem dicsekedhetem.

Valóban, fölsóhajtok én is a jámbor Zsuzsannával: „Szorongatásban vagyok mindenfelől”; mert, ha magamra vállalom e nehéz terhet, talán összeroskadok annak súlya alatt, ha pedig visszautasítom, talán Isten akaratának szegülök elene. — És épen ez utóbbi gondolat az, mely csillapítja aggodalmaimat, erőt és bátorságot önt szívembe.

Lelkiismeretem megnyugtató ugyanis az iránt, hogy nem a magam akaratából, hanem Isten rendelkezéséből jutottam a püspöki méltóság polcára; s így alázatos szívvel remélhetem, hogy a ki ezt a súlyos keresztet gyöngye vállaimra tette, erőt is fog adni annak viselésére. Vigasztal azon tudat, hogy nem a magam nevében, hanem az Ur Jézus szent nevében, az ő megbízásából, mint az ő hírnöke, jövök hozzátok és hogy az a lelki hatalom, melyet a mai naptól fölöttetek gyakorolni fogok, nem valamely földi, emberi fölhatalmazás alapul, hanem, hogy azt Krisztus helytartójától, a szentséges római pápától és így közvetve magától Krisztustól kaptam. Mert isteni üdvözítőnk szent Péter rendelte egyháza épületének alapkövévé; ő reá bízta bárányait és juhait; ő érte imádkozott, hogy hite meg ne fogyatkozzék és kötelességévé tette, hogy testvéreit erősítse meg hitében; neki adta át a mennyország kulcsait, melyek elidegeníthetetlen örökség gyanánt szálltak utódaira, a római püspökökre. És így bizonyos, hogy a római pápa megerősítése és fölhatalmazása nélkül a katolikus egyházban senki sem gyakorolhatja jogosan a püspöki hivatalt.

Ámde épen ilyen törvényes pápai megerősítéssel és fölhatalmazással vagyok én fölruházva, a mint arról kétségtelen tanubizonyoságot tesznek szentséges atyáinknak azon hozzáim, káptalanomhoz, papságomhoz és hívő népemhez intézett hitelen apostoli leveleim, melyek mai beiktatásom alkalmával nyilvánosan fölolvastattam. Bizonyos tehát, hogy az én püspöki küldetésem is magától Krisztustól veszi eredetét és hogy az nem emberi, hanem isteni fölhatalmazáson alapul. Teljes joggal mondhatom ennél fogva, K. H. I. hogy Jézus szent nevében, az ő megbízásából mint az ő hírnöke jövök hozzátok, hogy folytassam köztetek azt a küldetést, melynek teljesítése céljából az Ur Jézus az égől a földre szállott, melyet földi életben szüntelenül betöltött s a melynek folytatását mennybemenetele előtt az ő egyházára bízta, hogy ez azt a katolikus püspöki hivatal utján teljesítse a világ végéig.

A szent beszédet, melyet lapunk legközelebbi számaiban szöszertint szövegben közlünk, fényes papi segédlettel az ünnepi szent mise követte, melyet a főpápa celebrált, végezetül pápai áldással.

A chorus ez alkalommal is megmutatta, hogy jeles erővel, dr. Kneifel Ferenc karnagyban pedig jeles vezetével rendelkezik. Az introitus mise bevezetése chorálter. Scyler K. nagy ünnepi C-dur miséje. Solo részeket Rostagni Flógl Karolin, Hauptmann Anna, Vogl Alajos s Mútray Ede énekelte. Gradualéra „Laetatus sum” Wittöl, Offerteriumra „Osanna” Volkmann-tól énekelte Rostagni Flógl Karolin. Te-Deum Grubertől.

A templomi szertartást után Beniczky Lajos alispán vezetése mellett tisztelgett a pestmegyei küldöttség, melynek tagjai: Fazekas Agoston főjegyző, Rudnyánszky László főszolgabíró, Grassl Hugó urod. főtiszt, Tóth József tanfelügyelő, Kneizts Pál ráckevei esperes és Heller Iván promontori plebános m. biz. tagok.

Ezután Bácsmegeye és Zombor szab. kir. város küldöttsége tisztelgett élén Latinovics Pál főispánnal. A küldöttség tagjai: dr. Drakulics Pál és Latinovics Géza orsz. képviselők, Popovics Sebő főlevéltárnok, Városy László főszámvévő, Hauke Imre polgármester, Graeff Nikáz tanfelügyelő, dr. Falcione Nándor takarékpénztári igazgató és Szemző Dezső földbirtokos.

A kath. körök tisztelgése.

Az új Főpásztor székfoglaló ünnepének sok fényes és lélekemelő mozzanata között feltétlenül az első helyek egyike illet meg azon lelkes, igazán a katolikus szívek mélyéből fakadt üdvözlést, melyben a székesfejérvári és székesfejérvár egyházmegyei kath. körök Ő Méltóságát vasárnap délben tisztelték.

A „Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége” s a Székesfejérvári belvárosi katolikus kör világi elnökének, a magyarországi katolikus mozgalmak egyik nagyérdemű vezérférfiának ifj. gróf Zichy Jánosnak lelkes felhívására a város és egyházmegye mintegy tizenöt katolikus köre küldötte el megbízottait az ósvárosba, hogy a Főpásztor és egyházmegyéje örömnépében a új Püspökben vednökét, a katolikus társadalmi mozgalom igaz barátját és nagylelkű támogatóját üdvözölje.

A tisztelgő küldöttség oly tekintélyes számú, oly impozáns testületté nőtt, a milyenre senki sem számított. Az egyházmegye legutóbbi részének katolikus körei is 10—15 taggal képviselték magukat s mágnások és a föld népe, papok és világiak, az intelligens és iparos osztály tagjai, mindannyian a kath. társadalmi mozgalom lelkes apostolai, valóságos szorongtak a püspöki palota nagy fogadó termében. A küldöttség tagjainak száma igen szerény számítás mellett is bátran tehető 150-re.

Fél egy óra elmúlt délután, mikor a Főpásztor megjelent szeretett gyermekei körében, kik lelkes eljenzéssel üdvözölték Atyjukat. A küldöttség élén ifj. gróf Zichy János daltárs alakja tűnt fel, mellette gróf Zichy Nándor, a magyar katolikusok Windhorstja, gróf Zichy Aladár, dr. Major Ferenc és Meszleny Pál országgyűlési képviselők. A küldöttség élén ifj. Zichy János gróf a következő beszéddel üdvözölte a székesfejérvári egyházmegye új Főpásztorát:

Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Ur!

Füi tisztelettel és szeretettel járulunk ma Méltóságod atyai színe elé, hogy hódolatunknak adjunk kifejezést a székesfejérvári és székesfejérvár egyházmegyei katolikus körök nevében és megbízásából. Azon körökéből, melyek szilárd kapcsolatot képeznek az egyházi és világi társadalom között. Jól tudjuk és érezzük mi, hogy az államnak ereje, nagysága, hatalma és ellenállási képessége a társadalom erkölcsi erejétől, ethikai tartalmától és ellenálló képességétől függ. Viszont a társadalomnak nem adhat semmi nagyobb erőt, mint a katolikus szellem, mely a társadalomnak valóságos regenerátora, azért, mert a legnagyobb ellenálló képességgel bír, a mennyiben az egyedül üdvözítő hitnek, a szilkszilárd dogmatikus alapon álló vallásnak forrásából meríti életerejét.

Amikor tehát mi katolikus köröket létesítünk, katolikus egyesületeket szervezünk, hazafias kötelességünk teljesítését, mert szaporítjuk azon oázisokat, melyeken ragyogóbban süt a nap, üdében illatoznak a virágok, hol a hit, a remény és a szeretet uralkodnak. A katolikus körök azon hatalmas sziklafalak, melyek visszaverik a materializmus, rationalizmus, az indifferentizmus és atheizmus — fájdalom annyira erős — támadásait, melyek annál veszedelmesebbek, minél égetőbbek a társadalmi sebek és bonyolultabbak a társadalmi kérdések.

Midőn a mai napon ül egybegyűllünk, hogy Méltóságodat üdvözöljük, lehetetlen, hogy meg ne emlékezzünk Méltóságod dicső elődjéről, kinek egyenlően nagy szíve és erélye volt; ki belátta a katolikus társadalmi tevékenység és tevékenység nagy fontosságát; meggyújtotta a szövetségnek, melylyel bevilágította azt az utat, azt az ösvényt, melyen azóta következetesen iparkodunk haladni. A halál korán ragadta Őt el körünkől s a megmervedett kéz elejtette az égő fáklyát. De ez a fáklya nem aludt el, a hamuban tovább égett, mert az elhunyó nagy Püspök emléke és szelleme azt a lángot folyton élesztette.

Epen ezért a mai napon kérve kérjük Méltóságodat, ki már annyi fényes tanújelét adta a katolikus társadalmi tevékenység iránti érdeklődésének: vegye kezébe azt az elejtett fáklyát, legyen a mi vezérünk, segítségünk, istápolónk, legyen a mi Atyánk! Ha ez így lesz, akkor a Méltóságod nagy elődje által megkezdett épület

betetözése örökké összeforrvá marad Méltóságod nevével és emlékével.

Azon biztos reményben, hogy ez be fog következni, üdvözöljük Méltóságodat szívünk egész lelkesedésével, és kérjük az isteni Gondviselést, hogy Méltóságodat, a mi szeretett Főpásztorunkat, anyaszentegyházunk és hazánk javára igen sokáig éltesse!

Alig tudnánk számot adni a hatásról, melyet a nemes gróf lelkes beszéde a szívekben előidézett. Rövidebben és alaposabban senki nem fejtette még ki a katolikus körök óriási fontosságát, a hivatást, mely ezekre az egyház és haza érdekében várokozik. S mikor a nagy Steiner emléket érintette, mikor a tisztelet és ragaszkodás, a szeretet és elismerés szavai az ékesen szóló ajakról elhangzottak, könny rézgett a szemekben; úgy éreztük magunkat, mintha a csataterén volnánk, hol a diadalra vitt zászlót a bár elesett, de győzelmes hadvezér babérokörös sírja felett meghajlítják. S mintha a nagy püspök nagy lelke jelent volna meg pillanatra közöttünk. Mindenki érezte, hogy ezzel tartoztunk mi, tartoztak a székesfejérvári egyházmegye katolikus köréi dr. Steiner Fülöp emlékének.

A beszéd végén a nemes gróf meggyújtotta a remény, a jövőbe vetett erős bizalom fátylát s ez égett szíveinkben akkor, mikor új főpásztorunk kezdett szólani a következőképen:

Méltóságos Gróf Úr!

Nagyon szépen köszönöm Méltóságod ama kegyes szavait, melyeket e magasztos pillanatban hozzám intézni méltóztatott.

Nagy örömmre szolgál, hogy e megyében oly sok kath. kör és egyesület szolgálja a szent célt. Méltóztatnék elhinni, hogy tudom, ismerem azt a magasztos célt, melyet a jelen nyomasztó viszonyok között kiváló jelentőségű társadalmi körök szolgálnak s azt a hatalmas problémát, melyet Önök már jórészt megoldottak. Minél inkább felfogom, átérem mindezeket, annál inkább tudatában vagyok az állásom, méltóságommal járó fontos kötelességeknek.

De reflektálok Méltóságod szavaira is. Méltóztatott a kath. köröket, egyesületeket oazissokhoz hasonlítani, mint a hol a kath. hitéletet napnap után élesztik, a hol ragyogóbban süt a nap, üdöbben illatoznak a virágok, a hol a hit remény, a szeretet uralkodnak, a hol a hitélet tüze magasan lobog. Ezt én bátor vagyok kiegészíteni olyképp, hogy mindez az én lelkipásztorokodásomnak felelő fontos kiegészítő részét képezi.

De azt is méltóztatott mondani, hogy vegyem kezembe azt a fátylát, melyet nagy elődöm megmerevedett keze elejtett. Távolságra legyen, hogy csekély magamat összehasonlítsam a hatalmas előddel, a nagynevű előddel, a nagynevű Steiner püspökkel, megkísérlem azonban a harcot, felveszem a fátylát! Felveszem! ámde kérve kérem és joggal kérem Önöket, hogy segítsenek, támogassanak eme munkámban. Mert miként az izraelitáknak az amelektik ellen folytatott harca folyamán Áron kiterjesztett karokkal imádkozott s épen ezért, a midón Áron karjai kifáradván lankadni kezdtek, két pap tartotta karjait s a győzelem ismét az izraeliták fegyvereinek nyomában járt. Teljesítse, végezze ezt a munkát Méltóságod a kath. körökkel velem szemben, támogassák munkásságomat, fogják karjaimat s így biztosítsák a szent eszmék győzelmét.

Nagyon szépen köszönöm Méltóságod szeretetteljes szavait, ebben a szeretetben egyesüljünk!

Harsogó s a szívek legmélyéből fakadt éljenezés követi az atyai szavakat; a másfél éven át *hamuban égő szövetség hatalmas új lángra lobban e pillanatokban, mert érezzük, hogy újra van „vezérünk, segítségünk, istápolónk, Atyánk!”* Zichy Nándor gróf, egy sok évszázados törzs e tiszteletreméltó sarja, a patriarchalis kortól élő ősz vezér, a Püspök szabadkozása dacára is fiúi hódolattal csókol kezét Főpásztorának, az apostol utódnak, s a hátunk megett egy egyszerű földműves ember egy könnyecpet morzsol el szemében, miközben mondja: „Az Isten áldja meg érte!” Mintha csak ez a daróba öltözött szegény ember is a mi szónokunk lett volna?

A Főpásztor szeretetének és jóindulatának újabb biztosításával bocsátotta el a lelkes hangulatban távozó küldöttséget.

Az ebéd.

A küldöttségek fogadása után d. u. 1 óra körül a rezidencia tágas ebédlőjében dr. Városv Gyula püspök fényes díszebédét adott, melyen a vendéglátó házigazdán kívül a következők vettek részt:

Zichy Jenő gróf, Cziraky Antal gróf, Fiáth Pál báró főispán, Say Győző ny. altábornagy, ifj. Zichy János gróf, Zichy Aladár gróf, Széchenyi Viktor gróf, Festetics Bennó gróf, Vajda Ödön főispán, Károly János nagyprépost, Rupprecht Heinrich vezérőrnagy, dandárparancsnok, Latinovics Pál főispán (Zombor), dr. Major Ferenc országgy. képviselő, Beniczky Lajos alispán (Budapest), Huszár Ágoston alispán, Havranek József polgármester, Daróczy István királyi törvényszéki elnök, zsolnai Plosske Ferenc pénzügyigazgató, Gánóczy Flóris kir. közjegyző, Ujházy Sándor főjegyző, dr. Macskovics Pál és Zundl Péter kalocsai apátkanonokok, Kuti Márton, Mayer Károly, Szuborics Jenő, Gremsperger István apátkanonokok, Saly Pál, c. kanonok, Váray Károly, Szelestey Károly, Matic Henrik és Shakic Emil alezredek, Meszlény Pál, Fiáth Imre, Városv Károly megyebizottsági tag (Zombor), Városv László főszámvéví (Zombor), Városv Tivadar főgyimn. igazgató (Zombor), dr. Valihora Ágoston pápai kamarás, Hauke Imre polgármester (Zombor), Graeff Nikáz kir. tanfelügyelő (Zombor), dr. Falcione Nándor takarékpénztári igazgató (Zombor), Szemző Dezső földbírtokos (Zombor), Popovics Sebő megyei főlevéltáros és t. főjegyző (Zombor), Fazekas Ágoston főjegyző (Budapest), Rudnyánszky László főszolgabíró (Ráckeve), Grasel Hugó urod. főtitkár (Ráckeve), dr. Czobor Béla egyet. tanár, Tamás Vilmos esp. plebános, K. Horváth István belv. plebános, Wittinger Pius a moóri kapucinus-rendház főnöke, Raics Demeter gör. keleti, Tatay Imre ág. ev. lelkészek, Steiner Jakab neol. izr. rabbi, Reé István rfőkaptány, dr. Bierbauer Viktor tiszti főorvos, Péch Béla műszaki tanácsos, Kovács Alajos állomásfőnök, Brünner János posta- és távirafelügyelő, Gazdy Béla járásbíró, Dietrich Szilárd ügyv. kamarai elnök, Vajda Géza kir. főmérnök, Elefánthy Alfréd főellenőr, Szenczy Győző, dr. Kuti József igazgatók, Mészáros Amand, Tóth József kir. tanfelügyelő, dr. Szabady József ügyvéd, dr. Klauz György püspöki titkár, Streit Ferenc és dr. Vizsota Alajos udvari papok, dr. Ámon Pál theol. tanár (Kalocsa), Graffy és Riffer urodalmi főtitkár, Kirisits Bódog a „Fejérmegyei Napló” belmunkatársa.

A bankett mindvégig feszletlen, derült hangulatban folyt le, a miben a vendéglátó házigazda járt elől jó példának, élénk eszmecsere folytán a közelében ülő magas rangú vendégekkel.

Az első pohárköszöntőt a püspök mondotta ilyenképen:

Midón ezen történeti nevezetességű helyen először van szerencsém pohárköszöntőt mondani, lelkem önkéntelenül is visszaszáll a régi dicső multba; lelki szememmel látom István a dicsőt, a nagyot, a szentet; látom őt törvényeket alkotni, hadba szállni, imádkozni, szegényeket gyámoltani s azután látom a nemzetet, a mint első szent királyának sirját zokogva körülállja. Látom azután az ország nagyjait s megszámlálhatlan lakóit évenként Székesfejérvárra seregleni, hogy Szent István ünnepét megüljék.

Szent István királyunk sirja nincs többé közöttünk, csontjainak nagyobb része is máshová költözött, de megmaradt közöttünk Szent István szelleme, a kath. egyház és annak látható jeje, a római pápa iránti rendületlen hűség, ragaszkodás és szeretet.

Ez érzelmek hevítik ma is Fejérmegye és Székesfejérvár derek lakosságának szíveit s épen azért kedves hivem lelkéből beszéltek, midőn székfoglalásom ünnepén keblem hő kívánataival Rómá felé fordulok és poharamat szent-séges Atyánk XIII. Leó pápa egészére emelem, ki az egész kath. egyház határaitól örömeire dicső uralkodásának immár 25-ik évébe lépett;

ki bámulandó bölcsességével az egész világ tiszteletét kivívta; kire az egész egyház és a magyar haza végtelen reménnyel tekint föl. *En büszkö szívvel kérem Istent, hogy szentséges Atyánkat minden testi és lelki áldásaival dhalmozza még igen soká boldogul éltesse!!!* (Szünni nem akaró éljenezés.)

A dicső multra való visszaemlékezés felidézi lelkemben Székesfejérvár azon megbecsülhetetlen előjogát is, hogy a szent koronát, nemzeti önállóságunk palladiumát századokan át falai között őrizhette. *E drága kincsét sem bírjuk többé körünkben, de változatlanul él a szent koronás jelenlegi dicső, fenkölt hordozója, Felséges Urunk és Királyunk iránti határitalan tiszteletünk, ragaszkodásunk és rajongó szeretetünk érte.* És ez az érzet adja ajkamra azon hő kívánság kifejezését, hogy Felséges Urunkat, — a ki törvénytiszteletben, nemzeti alkotmányunkhoz való ragaszkodásban felülmúlja Matyást, az igazságost, a ki minden szavával és léttel megcáfolja a németek szállóigéjét: *Miksa volt az utolsó lovag! a ki nemzeti érteletében, nemzeti szokásaink és nyelvünk iránti szeretetében vetezhedik nemzeti dynastiáink, az Árpádház bármelyik sarjával — a jóságos Isten még számos évig tarisa meg, hogy még sokáig tanusíthassuk iránta szerelétünket, hálánkat és ragaszkodásunkat és hogy még igen soká élvezzük bölcs uralkodásának áldásait.* *Felséges* Urunk és Királyunk Istentől minden jóval megáldva Egyházunk, hazánk és nemzetünk boldogulására igen sokáig éljen!!!* (Hosszan tartó éljenezés.)

Végtelen örömmel tölti el szívemet azon boldogító körülmény, hogy a legmagasabb uralkodóház egyik Fenséges ágát van szerencsém egyházmegyém állandó lakójául tisztelhetni. Ezen örömeimet behatása alatt poharamat emelem *Ő cs. és kir. Fenségre, József főherceg úrra és Fenséges családjára, kik mint az mai egyházi beszédemben is felemlíteni szerencsém volt, jölkönségük és dicső erényeik által fényt és áldást árasztanak egész egyházmegyémre; adja Isten, hogy e fény mindnyájunk örömeire és boldogságára még igen soká ragyogjon Magyar hazánk égen! ezen áldás még hosszú ideig áradjon szét nemzetünkre! Ő cs. és kir. Fenségeket az Úr Isten még sokáig boldogul éltesse!* (Viharos éljenezés.)

A felköszöntő további folyamán a püspök a káptalanra és papságára; a világi hatóságokra; nevezetesen Fejérvármegye és Székesfejérvár törvényhatóságainak vezetőire, a hatóságok fejére, Pestvármegye törvényhatóságának képviselőire, nemkülönbön a hadsereg mindkét ágának képviselőire, majd szülőföldjére, Bácsmege és Zombor szab. kir. város küldöttségére, a kalocsai főkáptalanra, végül a jelenvolt vendégek kitünőségeire és összességére emelte poharát.

Harsány éljenezés reszkeltette meg a tágas ebédlő levegőjét a lelkes pohárköszöntő elhangzása után, melynek befejeztével Károly János nagyprépost emelkedett szólásra, s az ő ismert, kellemes organumával a következő felköszöntőben éllette a székesfejérvári egyházmegye új püspökét:

Méltóságos Püspök Úr!

Midőn Méltóságod ma a székesfejérvári püspöki széket elfoglalta, ez az ünnep nemcsak Méltóságodé, de a káptalan papjai és híveié is. Ünnepe Székesfejérvár szab. kir. városának, Fejérvármegye és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönségének, a melyeknek területére kiterjed Méltóságod lelki kormányzata sőt ünnepe Bács-Bodrog megyének is, a mely egykor Méltóságod bölcsőjét ringatta.

Mit érez ma Méltóságod ez ünnep verőfényében? Csak az tudhatja, a ki a szíveket és veséket vizsgálja; a mi boldogságunkat is, a kik

Méltóságod fennkölt személyében egyházmegyénk apostolatát nyertük. És midőn örömeink így találkoznak, mi büszkékké vagyunk Méltóságodra, de büszkékké megvénre is, melynek Méltóságod püspökévé lett.

Hisz a magyar haza azon földjére tartotta ma fényes bevonulását, a mely föld a történelemben úgy vallási, mint társadalmi tekintetben kiváló helyet követel magának. Egyházmegyéjének mai területét választá magának családi birtokul az Árpádok feje. E földön alkotta Szent István a nemzet létfeltételét képező királyi trónt; innét terjeszté el a keresztény hitet, itt szervezte annak intézményeit, a püspökségeket, kolostorokat, iskolákat, mint a művelődés és haladás emeltyűit. Innét szervezte a városokat, a polgári elem, a földművelés, ipar és kereskedelem alapjait, a honvédelemre a vármegyéket, hogy azok századok múlva is bástyái legyenek az alkotmányának.

És midőn bevégezte honalapító nagy munkáját, mikor már a jó harcot megharcolta, ide kívánczolt, itt akart nyugodni abban a híres templomban, a melyet ő maga épített a magyarok Nagy-Asszonyának tiszteletére.

Itt írták az arany-bullát. Szent-Gellérttel Szónok főispán, a városi és megyei polgárság innét indultak legelső a pesti-révhez, hogy meghaljanak a hitért és hazáért. Azok az ősrégi nemzetségek pedig, melyek nagyrésztben maig leszámaztak, a melyek nádorokat és érsekeket, országbirákat és hadvezéreket, nagyköveteket és püspököket, hősöket és mecenásokat adtak a hazának, megosztják dicsőségüket azon családokkal, a kik Tinódy Sebestyént, Horváth Istvánt, Pyrkér Jánost, Mészöly Gézát és Vörösmarty Mihályt adták a műszak szolgálatába. És hogy igazat mondok, hivatkozom Vörösmarty Mihály itt lezajlott ünnepére, melynek ragyogásához csak egy középkori koronázás ragyogása lehetett hasonlón.

És mikor az esztergomi bazilikát fölszentelték. Fejérvár püspöke mondta ki a magyar Sion ormáról azt a nagy szót: „magyar nem hűtelen” és Cziráky János mondta Szcitovszky jubileuma alkalmával a másodikat: „megfogva bár, de törve nem!” Ez a két megnyilatkozás volt előhírnöke a jogfolytonosság megalapításának, a kiegyezésnek, a koronázásnak.

Csak még egyetlen egy eseményre bátorodom Méltóságod figyelmét felhívni.

1083-ban történt. VII. Gergely pápa ült a világegyház trónján, Szent-László a magyar királyén. Eljött az idő — írá a pápa — hogy István királynak, ki a keresztény hitet itt a földön elterjeszté, teste a sírból fölemeltessék, szentté avattassék. Szent Lászlóval itt volt Fejérvárot a nemzet színe-jáva, de a követ Szent-István sírjáról nem bírták fölemelni. Charitás, egy zárda-szűz, innét Polgárdi mellől, a Megváltó temploma melletti kolostorból jött a királyhoz, s azt mondá neki, bocssám meg Salamonnak, ereszd ki fogságából és István király testét fölemelheted. És úgy történt, Charitas meghozta a békét. Könnyű volt neki; egy másik eszményi Charitás a felebaráti szeretet már fogva tartotta a sziveket és fogva tartja a mai napig. Tagozva van ugyan Méltóságod egyházmegyéjének lakossága vallásilag, de egység van a felebaráti szeretetben, a király és a magyar haza iránti rendíthetetlen hűségben. Vallási háborút itt nem vívtak soha. És nem vívna ezután sem, hiszen Méltóságod fennkölt személyében új erőt fog nyerni a Charitas, a kinek életiránya is az ő jelmondatában van kifejezve: Charitate et labore.

A szökefejérvári szökeegyházi káptalan és a megyei papság a ker. kath. hitnek, az Isten és felebaráti szeretetnek munkásai, legyen Méltóságod vezérünk, atyánk apostolunk és mi követni fogjuk, ha kell, a halálba. Káptalana és papsága nevében köszöntöm fel Méltóságodat és kívánom, hogy az Isten sokáig éltesse!

Az éljenzés csillapultával, miután dr. Városv Gyula püspök a jelenlévő notabilitásokra s hatóságok fejére tirtette poharát, Fiáth Pál főispán daliás alakja emelkedett ki az egytűllők sorából, s hogy a szónak ura, ez alkalommal is beigazolta. A vallásnak nemestis s a vallástalanságnak minden irányban romboló hatásáról beszélt s poharát az új püspök egészségére emelte.

Say Győző, az előrehaladott korában is

délceg generális katonai rövidséggel, de sokat mondó igaz szavakkal utalt a katonára nagy kincsére, a mindenkor bátorító vallásos érzületre s a hadsereg nevében üdvözli e vallásos érzület a: apostolat, Városv püspököt.

Latinovics Pál Bácsmege és Zombor szab. kir. város főispánja szavaiból igaz szeretet sugárzott ki. Drága gyöngyhöz hasonlította a főpásztort, a kit most már ők elvesztettek bár félt gondossággal őrizték. S midőn átadják e gyöngyöt, csak azt kéri az új tulajdonostól, hogy őrizze, becsülje meg, miként ők tevék; ez lehet csak vigasz a nagy veszteség érzetében.

Hosszantartó éljenzés követte a megleghangu felköszöntőt, mely után még Buniczky Lajos alispán, Macskovics kalocsai apátkanonok, Czobor Béla egy. tanár üdvözölték az új püspököt, míg végre Havranck József polgármester vette kezébe a poharat, hogy Demosthenes ékesszólásával méltóképp fejzeze be azt a szép beszéd-sorozatot, melyek mindégvikét a szeretet, a tisztelet zománca tett felejthetlenné.

A legvidámabb hangulatban a késő délutáni volt együtt az illusztris társaság.

Ugyanez alkalommal a papnevelő-intézetben is diszebb volt, a melyen a megyebeli papságból mintegy ötvenen vettek részt. Krucsz Ignác rektorkanonok ő szentségére, a nagynevű pápára mondott lelkes felköszöntőt Mathusalem korát kívánván neki, majd a királyra s az angyalszélidsgű új főpásztorra emelte poharát azon közhajának kifejezése mellett: vajha mindig itt maradna közöttünk.

Itt említjük meg, hogy az új püspököt bevonulása, illetve székloglalója alkalmával számosan üdvözölték táviratilag, köztük: Schlauch bíbornok, Császka kalocsai-érsek, Kohl Medárd, István Vilmos püspökök, Fehér Ipoly főpát, báró Buniczky, Vojnich és Fenyvessy főispánok, Szögény-Marich László berlini nagykövet, Németh Péter kuriai bíró, Fülkel Gusztáv bajai igazgató, Medits Pilis-Csabiról, Széchenyi Miklós gróf, Csák Czirjék minorita főnök, Rámprecht Antal, Szoldatics kanonok, a budapesti tud. egyetem hittudományi és doktori kara, Szent István-társulat, Religió, a fejérmegyei egyetemi ifjak köre, kalocsai kath. kör, kalocsai kath. legényegylet, kalocsai ipartestületi elnökség és még számosan.

A püspök az ifjak között.

Asztaltobant után dr. Városv Gyula püspök udvari papjaival, a káj talan, de meg a jelenlévő előkező vendégek több tagjával a cisterciták főgymnáziumába hajtatott.

A két napon át tartó ünnepségeknek talán az ifjuság ünnepe volt a legkedvesebb része. Az ifjuság midőn hódolatát fejezte ki az új főpásztor előtt, még romlatlan, szinarany lelkületét is bemutatatta az új Atyának, a ki hogy szívesen vette s nagyrabecszülte ezt a kedves ajándékot, eléggé megmutatta. A vallás és haza, a felsőbbség s főleg az oktató, nevelő iránti tisztelet és szeretet volt az, a mit lelkére kötött az ifjuságnak. Vajha maradóan nyomatok hagyja az ifjuság szívében a főpásztori szöveget s a férfikor küzdelmes napjaiban erőt nyujtana a kitarására.

Az énekkar működése s egyáltalán az ifjuság szereplése, e kedves ünnep sikere és érdeme megerősítette a jelenlévők meggyőződését, hogy a jeles Rend gondos kezében biztos helyen látja ifjuságunk nevelését. Debreczenyi Miklós, Gondán J., Rátkay L., Bendi L. és Marschall László tanulók oly precíz előadásban mutatták be az ihletett költő művészi munkáját, hogy a szép feladat megoldása valóban várakozáson felül sikerült. A „Hit, Remény, Szeretet” allegoriája kedves részletekben gazdag. De hisz kinek ne tetszett volna a kis Marschall László, a mint virágkoszorúval kezében a püspök elé lép s a következő kedves szavak kíséretében átnyujtja a főpásztornak:

*Ne meg . . . ne meg! . . . Én, ifjú társatok,
Sintén hoztam egy kis ajándékot . . .
Nem ünnep az, hisz mindenki tudja,
Melynek nincs virágja, koszorúja! . . .
A virágok ékes szirmaiban
Az erények titkos jelképe van . . .
A rózsában a szeretet pirja ég:*

*Ibolyának társa a szerénység;
Néma szóval azt mondja a liljom:
Hogy a szív az ég számára nyíljon! . . .
A narancsuk hóféhér virága
A buzgó szív élő jámborsága;
A neblantsuk reszkető keltyében
Félénken rejtőzik a szemérem;
S hogy a legfűt senki ne felejtse:
Ott az ima szelid nefelejese . . .
S mindezt átkarolja, hiven vedve,
A hálának örökzöld rephénye . . .
Ily koszorú soha el nem hervad,
Mert táplálja égből szálló harmat . . .
A szív erényit e koszorúban
Összefűztem s ajándékba hoztam.*

*Bimbó-érzelemmel,
Szendergő eszmével
Versenyre kiszállni
Vajjon ki merészel? . . .
Szívem még alig ver,
Gyenge még az ajkam,
Mélto szép szavakkal
Köszöntni hogy tudjam? . . .*

*Mit mondani, fognak lágy ajkaim az lesz
Majd a beszéd:
Jó püspök atyánknak csókba fűrésztöm
Drága kezét . . .*

A megható jelenet után Szenczy Győző igazgató lépett az emelvényre s kellemes csengő hangján a következő, magas szárnyalású beszédet intézte az ünnepelthez:

Méltóságos Püspök Úr!
Mélyen tisztelt Közönség!
Kedves Ifjak!

Az egyház Istennek országa a földön; a menyországának képmása.

Egységének alapja Péter közsikájá, az a látható Fő, ki Krisztus hatalmának képviselőben a világegyházat kormányozza.

A hierarchia, melyen az egyház szervezete nyugszik, szent hatalom. Szent szerzője, maga Jézus Krisztus; szent célja nem más, mint Krisztus élő testének (a hívők szent közösségének) felépítése; szentek eszközei: az isteni ige, a szent-ségek, az egyházi fegyelem.

Az egyház nem emberi mű, nem történeti fejlődés születte, nem valamely frigynek (szerződésnek) eredménye — mint az ó-szövetség volt — hanem lényegében Istenfél minden időkre megalapított intézmény. Mert hiszen nem a tanítványok választottak magoknak Mestert, hanem maga Krisztus hívta meg Pétert s többi tanítványait az apostolságra. S ez apostoli jelleg Krisztus idejétől folytonosan fennáll az egyházban. Ennek szakadatlan bizonyítékaival rendelkezünk a történelemben s ezt beigazolvva látjuk mai ünnepségünkön.

S mily csodálatos az isteni Gondviselés útja ez intézmény terjesztése és fentartásában: magtanitit reá saját nemzetünk története.

Mindnyájan tudjuk, hogy Szent István népe a római egyház gyermeke.

Az istenes fejedelem Asztrikot elküldi Rómába; kéri általa a szent-atyát: vegye fel nemzetét a keresztény népek nagy családjába.

A Szent-anya meghallgatja az apostoli fejedelem kérését. S mi ma azon szent porokon járunk, melyeket ez istenes fejedelem, melyeket Imre királyi herceg — a magyar keresztény ifjuság védőszentje — szent életével, hittérítő buzgalomával megszentelt. Többet mondok. Ti, K. I. I. velem együtt azt a levegőt szívjátok, azokon a hegyeken és dombokon sétáltok, azon mezők virányáiban gyönyörködtek, hol egykor e szent férfiak éltek, jártak, éreztek és gondolkoztak s hol a keresztény erények gyakorlásában magukat és egész életüket Istennek szentelték.

De a honalapító szent király nemcsak akkor volt itt; itt van ő most is közöttünk lélekben s a koponya, melyben annyi nemes gondolat fogamzott és lángolt, itt van ma is e város püspöki templomában. Láttátok e szent ereklyét, ti tisztelték a nagy idők e szent örökségét.

De itt van közöttünk annak a jámbor élelti

s hazánk iránt oly nagy érdemeket szerzett férfinak szelleme is, ki Szt. Istvánnak a koronát s az apostoli kettős keresztet hozta Rómából.

Mert tudnotok kell, hogy az az érdemes férfiú Asztrik, a kalocsai egyháznak első érseke lett. S ime! most a kalocsai egyházból jön hozzánk ezen egyháznak főpásztora.

Ő, ki Asztrik életét tanulmányozta; ki történelmi okiratokkal bebizonyította, hogy Asztrik volt a kalocsai egyháznak Szent-István király által behelyezett első érseke, most Asztrik 81-ik utódjának Császka György kalocsai és bácsi érseknek kezei fölteve által püspökké szentelve eljött Szt. István városába, hogy e keresztény magyar népet ősi hitében megszilárdítsa; eljött, hogy betöltse azt a küldetést, mit az Üdvözítő tanítványaira bízott, mondván: erősítsd meg a hitben atyáidait.

Jézus anyaszentegyháza! Lelkek anyja! Anyám!

Lelkes éljenzés közepette emelkedik fel dr. Városv Gyula püspök s imígyen szólt az ifjakhoz:

Kedves Tanulók!

Igazi örömmel jöttem közétek nemcsak azért, mert ez a kör azt a boldog kort juttatja eszembe, a mikor én is ilyen tanuló voltam, mint ti most, hanem azért is, mert szívemből, lelkem mélyéből szeretem az ifjúságot.

Örömmel jöttem közétek, mert meg voltam győződve, hogy a mit ti az én tiszteletre elő fogtok adni, az mind szép, nemes és magasatos lehet. De a mit az imént előadtatok, az valóban féltelműlta várakozásomat.

Köszönöm, kedves fiam, azon érzelmeket és jókívánatokat, melyekkel elhalmoztatok; örömmel azonban csak úgy lesz teljes, ha azok a magasatos eszmék és erkölcsi elvek, a melyeket előadástokban itt hangoztatottok, nem csak elröppön szövírágok, hanem máris olyan elvek, a melyeket ti majdán férfirotokban valóra is hozni kívánjátok. Mert az egyháznak és szeretett hazánknak e folyton nehezebbé váló időkben derék, elvhű és szilárd férfiakra van és léssen szüksége.

Én nem utoljára vagyok most köztetek, mert hisz máskor is, sokszor el fogok jönni közétek, főleg olyankor, midőn a gondok és terhek nagyon összehalmozódnak vállaimon. Eljövök azért is, hogy a ti ifjú, derűs körötökben felülüljök s újabb erőt merítsek a munkára. És ha valamit az ifjúság javára, előmenetelére tehetek, igérem, hogy azt a legnagyobb készséggel fogom megtenni.

Ismétlően köszönetemet fejezem ki a szépen sikerült ünnepélyért, melynek pontjai között örömmel lepett meg az egyik társatok által előadott gyönyörű óda, mely az én kedves tanáromnak, Rosty Kálmán Jézusársági atyának munkája, a kinek lábainál annyiszor ültem és hallgattam az ő tanítását. Az én volt kedves tanárom nem tudott ugyan engem megtanítani arra, hogy költő legyek, de igen megtanultam tőle szívből szeretni az ifjúságot; pártolni, előmozdítani az ifjúság javát, nemes buzgalmat, ideális törekvéseit. *Megtanultam tőle szeretni a hazát,* (Hosszan tartó éljenzés.) fáradni, munkálkodni annak java, igaz érdekei előmozdításán; megtanultam tőle szeretni másokat, embertársaimat, türellemmel elnézéssel lenni mások gyengeségei iránt. Ezeket ajánlom nektek is, kedves tanulóifjak megvalósításra!

De köszönetemet kell még kifejeznem a fő-tisztelendő szerzőnek, *Mészáros Amand* urnak, a ki ezt, azt általatok annyi szabattossággal előadott melodrámát írta, melynek megható részletei igazán mély benyomást gyakoroltak reám.

Köszönetem és elismerésem illeti a tudós tanárikart, annak élén a fáradhatatlan, buzgó igazgatót, a kik mindnyájan teljes odaadással működnek a ti lelki, szellemi kiművelésükben.

Köszönetemet fejezem ki ő méltóságának, a Rend kitűnő apátjának, a ki ezen intézetének ifjúsága által az én tiszteletre, örömmel rendezett ünnepséget magas megjelenésével reám nézve még kellemesebbé és felejthetlenebbé tette.

Püspöki székfoglalásomnak legkedvesebb emléke gyanánt fogom őrizni ezen ünnepélyt.

Hosszantartó éljenzés reszkettette meg a tudomány csarnokának falait s szinte könyekig

meghatotta az ünneplő közönséget, midőn látta, a főpásztort a tanulók között. Mindegyikhez volt néhány nyájas szava s mint szerett Atyához bizalommal simultnk hozzá városunk ifjai.

A jótékonyág hódolata.

A mai nap folyamán Fejérvár nemeslelkű hölgyei mutatták be hódolatukat az új főpásztor előtt. A jótékony nőegylet, mely városunk szegényeinek istápolása és gyámoltása körül oly nemes odaadással működik, az Öltőegylet, mely az egyházmegye szegény templomainak segélyezésére alakult és az Örökmadás templomának székesfejérvári gyűjtő bizottsága, melynek célját boldog emlékezteti királynénk emlékére emelendő templom alapjának gyarapítása képezi; ezek a célok gyűjtik egybe Fejérvár jótékony és vallásos szívű hölgyeit, hogy a mire kevés az egyes ereje, képessége, azt a több összetartás és együtt működés lehetősége. *Szűgyény-Marich* Julia, ez a jótékonyág terén fáradságot nem ismerő nemes szívű hölgy képezi mintegy az összekötő kapcsot Fejérvár nemes keblű hölgyei között. A hól jótéteményről a szegények iránti szeretetről és valamely nemes lélekemelő célról van szó, e nevet mindennütt ott találhatjuk. Az ő vezetése alatt jelentek meg ma az említett egyletek a főpásztor előtt ki a szeretet anyaiainak iránta kifejezett hódolatát a legszivesebben fogadta.

UJDONSÁGOK.

— **Leó-ünnepély.** A palotavárosi kath. Körben szombaton este ünnepelték XIII. Leó pápa Ő Szentiségének pápává történt koronáztatásának 25. évfordulóját. *Sziborics* Jenő apátkanonok, a kör lelkes új elnöke ünnepi beszédében az ő kedves modorával fejtegette a pápaság isteni alapítását s mutatott rá a mostani pápa dicső szereplésére. *Kéri* Ferenc részletesen ismertette XIII. Leó élettörténetét. Végül *Toman* Antal elnök a tagok nevében köszönetet mondott az elnök buzgó beszédéért.

— **Jótékonyág és köszönet.** Dr. *Városv* Gyula megyés püspök a helyi önkéntes tüzoltó-egyesület pénztára javára 100 koronát volt kegyes adományozni, melyért az elnökség nevében köszönetet mond *Vais* János, egyesületi pénztáros.

— **Személyi hír.** *Bilkei* Ferenc városi biz. tag, lapunk felelős szerkesztője az irók és hírlapírókból alakult budapesti Pázmány-egyesület által rendezett jubiláris záradoklattal Rómába utazott. Távolléteben a lap vezetését *Kirisits* Bódog belmunkatárs vette át.

— **Kinevezések.** Az üresedésben volt szári postamesteri állás betöltésénél a soproni postai távirada-igazgatóság kinevezése folytán Horváth Magdát érte a szerencse; a m. kir. belügyminiszter pedig *Tilman* Ferenc segédjegyzőt Martonvásárra, Deáki Lajos irnokot Aicsuthra anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki. Az igazságügyminiszter *Moizer* Imre helybeli kir. tsvszéki aljegyzőt a zalaezerszegi kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Március 15.** A székesfejérvári magy. kir. áll. főreáliskola Vörösmarty önképzőköré az 1848. dicső márciusi napok emlékére 1902. március hó 16-án, délelőtt 10 órakor az intézet tornatermében márciusi ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. „*Előjáték*” *Rieding* Oszkártól, előadja; az ifj. zenekar. 2. „*Megnyitó beszéd*” tartja: *Filler* Béla ifj. elnök. 3. „*Honfidal*” énekl: az ifj. énekkar. 4. „*A hódító nyelve*” *Abrányi* Emil-től, szavalja: *Burger* Sándor, VII. o. t. 5. „*Régi magyar szerenád*” *Lavotta* Jánostól, előadja: az ifj. zenekar. 6. „*Kossuth sírja*” *Abrányi* Emil-től, szavalja: *Szekely* Mihály, VIII. o. t. 7. „*Talpra magyar*” énekl: az ifj. énekkar. 8. „*Ünnepi beszéd*” tartja: dr. *Kulky* József, főigazgató úr. 9. „*Szózat*” előadja: az ifj. énekkar.

A *Tóvárosi Olvasó-kör* f. évi március hó 15-én este 8 órakor a március 15-iki nemzeti ünnep alkalmából társasvacsorát rendez. A részt-

venni kívánó kortagok f. március hó 14-ig szíveskedjenek a körhelyiségben kitett iven ebbeli számdékukat jelezni. Egy teríték ára 2 korona.

Március üdvsát a székesfejérvári Polgár Dalkör folyó hó 15-én tartja a Báriányhoz címzett szálloda nagyertermében, hazafias énekkel és szavalattal egybekötve, melyre pártolót és jóakarót a Dalkör ezennel tisztelettel meghívja. Előjegyzési iven a fentnevezett szállodában *Endresz* szállodásnál és *Hollósy* Ferenc Kossuth-utcai üzletében találhatók. Egy teríték ára 60 kr. Az ünnepély kezdete este 8 órakor.

A tisztviselők és hivatalnokok Otthona, mint már jeleztük, március 16-án ünnepi a szabadság ébredésének évfordulóját igen szépek igézköz ünnepélyvel. Az ezt követő társas vacsorára előjegyezhetni napenként délután e hó 14-ig lehet az Otthon helyiségében.

— **Sikkasztás a postán** A lapunkban legelőször ismertett postásikkasztási ügyben a rendőrség a pósta kívánságára — pozitív alap híján — *Szalai* József szolgát előzetes letartóztatásba helyezte. Ezen sikkasztás alkalmával az egyik pénzeslevélben a következő részvények voltak elhelyezve: Magyar takarékpénztárak központi jelzőlag bankja által kibocsátott záloglevelek 1902-dik évi március hó elsején lejárt részvényei: 2 drb. 343 és 1302 számok (darabonként 225 korona) 13 drb. 376, 387, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 946, 947, 954 (darabonként 112 kor. 50 fillér) 2 drb. 1968 és 3608 sz. (darabonként 45 korona) 9 darab 923, 924, 925, 926, 928, 929, 1182, 1185 és 1269 sz. daraéonként 22 korona 50 fillér, 3 darab 397, 701, 6689 sz. darabonként 11 kor. 25 fillér 5 drb. 7770, 7771, 7772, 7773, 7774 sz. darabonként 4 kor. 50 fillér és egy drb. 210 sz. (2 kor. 25 fillér) továbbá az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár négy részvényének ez évi osztalék részvénye (darabonként 120 kor.) értékben. A pósta-kincstár a sikkasztás tettesének nyomra vezetője részére 2000 korona jutalmat állapított meg.

— **A vármegye közigazgatása.** Ma délelőtt 10 órakor tartotta Fejérvármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését br. *Fiáth* Pál főispán elnökelete alatt. A szakreferensek rendes jelentései tudomásul vétettek. Semmi jelentősebb mozzanat az ülés folyamán nem történt.

— **A helybeli Kereskedelmi Csarnok** folyó hó 8-án este igen sikerült műkedvelő estét rendezett. A műsor általánosan ismert lévén, csak azt akarjuk kiemelni, hogy *Schulhof* Mariska k. a. igen ügyes előadó képességével, *Wiener* Margit k. a. pedig kedves, szépen csengő hangjával kellemesen lepletek meg a hallgatóságot. A többi szereplők is a viszonyokhoz képest meglehetősen ügyességet árultak el.

— **Hirtelen halál.** *Kovács* M. József 48 éves csajági születésű munkaképtelen kéregető faluról-falura járt, hogy így a jó emberek könyöradományából fentarthassa magát. Folyó hó 9-én a napnyugta a polgári felső major pusztánál érte el az öreget, hol a gazdasági cselédek engedelmével egy istállóban pihente ki uti fáradalmait. Másnap reggel az istálló előtt levő korláton kezdett szalonnázni, midőn egyszer egysúlyát elveszítve a földre bukkott és hirtelen meghalt. Az orvosi látlelet szerint halálát nem az ütődés, hanem a hirtelen jedségt folytán bekövetkezett szívshéhdűs okozta.

— **Életlét csendőrtől** *Decker* Antal mason-szi-péteri születésű 28 éves csendőrtől káplár körülbelül másfél év előtt került Moórra, hol kifogástalanul folytatta szolgálatát. A szerencsés ember azonban a napokban valószínűleg elméjében meggyengült, mert kideríthetetlen okokból szolgálati fegyverével mellbe lölte magát.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóinknak. A püspöki székfoglalás hozta anyagtorlódás és a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt tekintetbe véve lapunk szűkebb keretét is, a helyi és vidék hírek rovata jelen számunkban a rendesnél szűkebb térre szorult, mit majd jövő számunkban fogunk bőven pótolni.

Nyilttér.*)

A „Székesfehérvár és Vidéke“ márc. 6-iki száma szerint a „Fejérmegyei Napló“ fura dolgokat pertraktált az acsai kántortanítóról Faskó Jánosról és az ottani egyletről, melynek Faskó volt az időben az elnöke.

Hát bizony elég fura dolog volt az, de a mi még furább, Faskó most tanja időszerűnek a mosakodást, Haki József koronatanu eltávózása után, ha jól tudom, ma Promontoron van állásban. Haki József acsai tanító korában egy izben az ottani kávéházba e szavakkal nyitott be: „Ma életmentő voltam, a főtanító kezéből kicsavartam a revolvert, melyvel agyon akarja magát löni.“ Ezt sokan hallották ám Faskó ur, a kik a bíróság előtt eskülve is készek azt bizonyítani. Tehát nem Nagyné „gyártotta“, „koholta“ a hírt, ő csak tudomására hozta családjuk egy jó barátjának akkor, midőn Acsán már a verebek is azt csiripelték.

Ha nem volt a kőza hírek semmi alapja, miért nem vonta rögtön felelősségre Haki tanítót?! Miért vakarózik őt, a hol nem viszkét?!

A rágalmozási pert pedig ne úgy igérgesse, tessék folyamathatni. Ez Őnek különben is erkölcsi kötelessége lett volna már a hírlapi közlemény előtt, csak egy kis bátorság kellett volna és tiszta öntudat.

Könnyű ám azt csak úgy odavetni, „rágalmozó asszony koholmány“, pletyka az egész“: bizonyítani kell mindenkéltől, az a fő. A mig be nem bizonyította, hogy pletyka, koholmány, a mit a F. N. róla írt, addig hátrább az agarakkal. Majd ha egészen tisztán fog állani, szemére lobbanthatja az alaptalan hír keltőjének, hogy „rágalmozó.“

A segély-egyletről mondtak miatt sem berkenkedhetik Faskó ur. A sikasztással ő nem volt vádolva, hogy pedig az akciák nem egészen rendesen álltak, azt a kiküldött vizsgálók körülbelül egy heti fáradságos vizsgálat után konstataáltak s végeredményképen az igazgatótanács tagjainak vagyonára tekintélyes összegeket irattak teherképen, mint a kik okai voltak a szabálytalanságokból kifolyó károknak.

Talán ez is pletyka, vagy koholmány?!

Nagy Sándor, acsai tanító.

Felvilágosításul.

A Rieger-orgona — „Los von Rom?“

A „Waterland“ márciusi 4-iki száma a szerkesztőségi részben közli a szerkesztőséghez intézett következő sorokat:

A „Waterland“ t. szerkesztőségének.

Vonatkozással a múlt évi július 4-ikén, a „Stimmen aus dem Publicum“ című rovatban megjelent híre, vagyok bátor a tisztelt Szerkesztőséget arra kérni, hogy azt a hírt az igazi tényállásnak megfelelőleg a következőképpen helyreigazítani sziveskedjék.

A Rieger testvérek császári és királyi udvari orgonagyár-cége alkalmazottjának hibás működése folytán a bieltzi „Evangelische Kirchen-Ztg.“ — mely a Katholikus egyház elleni gyűlölettől pukkadozik és a „Los von Rom“ mozgalmat minden eszközzel előbbre viszi — a cég ajánlása céljából négyszer hirtelést hozott az eddigelé megszokott formában.

Ez a hirtetés kellemetlen feltűnést keltett, mert a Rieger testvéreket a „Los von Rom“-féle mozgalommal összeköttetésbe hozni látszott.

Mikor a cég erre figyelmessé lett, azt a hirtelést rögtön visszavonta.

Bizonyos eseményekre vonatkozólag kijelentem:

Bizonyítékok vannak kezém közt, hogy a Rieger testvérek az elpártolási mozgalomtól teljesen távol állanak, abban soha semmiféleképpen részt nem vesznek, sőt ellenkezőleg, e mozgalommal, ahol csak tehettek, erőlyesen szembeszállottak.

A közéletben a Rieger testvérek mindenha megtartották azt az álláspontot, melyet vallásuk kötelességülkék tett.

Pater Schachleiter Albán O. S. B.

a cs. kir. helytartóság orgonáspítési felülvizsgálója.
Prága, emausi apátság 1902. március 1.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

FRANK BALÁZS

kutmester (I. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kut-furást ásást, szivattyu-javitást, vízvezetékek- és fürdő-berendezéseket. Minden e szakbarágó munkát jutányosan és pontosan végez.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkötőbb 42 hor- és esemegafajokban fajtisztán teljes jutállással.

Élőkerítés

Gleditschia esemeték és magvak

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövű, igen gyors fejlődő sövénybűvű. Ez az egyedüli, melyből oly erős kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melynek nemleges ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési útmutatás mellékeltek. Ezer esemeték elég 200 méterre. — Ára 6 forint.

Dióesemeték Óriási jövőtelmet biztosító voltánál fogva, ennek telepítésére számos gazdálkodó az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Az éke fenyvjomatú tájtervezék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelesség nélkül. Az árjegyzékben kívül még egy olyan könyvet kap az érdeklődő, ki azt cindire ingyen és bérmentve küldetik, mely minden az a ház, vagy család a hol annak tartalmat hásszóra ne fordítsák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt, így még azoknak is igen érdekelten áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

„Érmelék első szőlőoltvány-telep“
Nagy-Kánya u. p. Székelyhid.

Hely szüke miatt eladó!

5—800 drb. fenyőfa (Picea excelsa) 100—130 cent. magas (többször átültetett) 100 drb. 30 frt. Cupressus Lawsonii 50—150 cent. darabja 30—100 kr. Buxus (gulya alaku idomított) 80—100 cent. darabja 1 frt. Mahonia aquifolia (3 éves) 100 drb. 3 frt., 1000 drb. 20 frt.

Cím: Uradalmi Kertészet
Fejérvár—Csurgó.

Törlesztéses kölcsönt

5% kamattal

Vidéki bérházakra és földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket postafordulattal elintéző és a kívánt bővebb felvilágosítást szívesen adja

Sárkány József
Budapest, Váci-körút 21.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO“ részére
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

Néhai Trummer Istvánné hagyatéka: egy két utcára szolgáló lakház (Fapiac) f. hó 14-én d. e. 9 órakor a székesfehérvári kir. törvényszék, mint tkvi hatóság hivatalos helyiségében (Megyeház) birói árverésen eladatik.

Alapított 1808.

SZÁMMER KÁLMÁN

KÖNYVNYOMDAJA

* * * SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCA II. SZÁM. * * *

Elkészít mindennemű könyvnyomdai munkákat u. m.:
nagyobb műveket, füzeteket,
rovatolásokat, * körleveleket, * árjegyzékeket,
levélpapír és borítékokat cégnyomással,
meghívókat, névjegyeket, stb. a legizlésebb kivitelben
gyors és pontos szolgálat mellett jutányos áron.

GYASZELENTÉSEK 1 ÓRA ALATT, VIDÉKI MEGRENDELÉSEK POSTAFORDULTÁVAL ESZKÖZÖLTETNEK.

Alapított 1808.

Nyomatott Számmér Kálmánnál, Székesfehérvárott.